

# מתיקות ועריבות התורה

סיפורים משלים ואגדות  
לשולחן שבת

כי תצא

## טול קורה מבין עיניך

לישראל מים ואוכל לטובת עצמם בשביל כספם של ישראל, לכן נאמר בפסוק שלא יבוא גם מואבי בקהל ה'.  
הרי לנו שיכול אדם להרגיש עצמו בתור צדיק וישר, שוחר ורודף שלום בו בזמן שבתוך תוכו הוא מלא שנאה ותאוות בצע כסף. ישנם כאלה אשר אין הוא מודעים לכך שהם סותרים את עצמם מכל כיוון אפשרי, רק חסר שעוד ידרשו לקבל שכר על מעשיהם הנפשעים והנתעבים.

כותב ר' יונה "אם תראה אדם שנכשל במעשיו בהימשכו אחר תאוותיו וייטב בעניו כאשר יוכיחוהו, תדע כי הוא איש דעת, ונפשו מקבלת דברי השכל ובוחרת בדעת. אך התאוה מתגברת עליו להחטיאו, לכן מאהבתו הדעת יאהב המוסר וישפר עליו כאשר יוכיחו אותו, ויקוה כי תעזרהו תוכחת המוכיחים למשול ברוחו ולהתגבר על יצרו". הרי לנו הבדל בין אדם שיש בו דעת לאדם שהוא חסר דעת שאין הוא מבין שמעשיו סותרים את כוונתו המדומה.

וזה מה שנאמר במשלי "כל דרך איש ישרה בעיניו" [כ"א, ב'] שכל אדם ברור לו שכל מעשיו באים מרצונו לעשות את רצון ה', אך האמת היא שלא זו הייתה שאיפתו אלא היו אלו רצונותיו הזרים שהניעו אותו.

יוצא שכל אדם צריך תמיד לפשפש ולמשמש בכל מעשה ומעשה אשר הוא עושה, לבדוק בחורים ובסדקים האם כוונתו לשם שמים או לשם שיקולים ואינטרסים צדדיים!

יהי רצון שזכות בעל ה"זרע שמשון" תעמוד לנו ולכל עם ישראל! יום פטירתו ו' באלול. נא להדליק נר לעילוי נשמתו.

קדש שמים וארץ!!!

ניתן להאזין לשיחותיו של הרב גדעון ראובן בשידור חי מידי שבוע ב"קול הלשון" על ידי זיהוי קולי במס' 03-6171111 ולהקיש \* [אפשר לקבל צינתוק]. כמו כן ניתן פנינים ממח"ס "זרע שמשון"

לדבניו הקדוש רבי שמשון חיים ב"ד נחמן מיכאל נחמני

"רבי אלעזר איש ברתותא אומר תן לו משלו שאתה ושלך שלו. וכן בדוד הוא

אומר [דה"א] "כי ממך הכל ומידך נתנו לך" [ג, ח']

שואל בעל ה"זרע שמשון" - בתחילת המשנה נאמר "תן לו משלו" מובן מזה שמה שאתה נותן לא שלך בכלל. והנה בהמשך נאמר "שאתה ושלך" מובן שכן יש דברים ששייכים לך?

כמו כן נאמר "תן לו משלו" ולאחר מכן "שאתה ושלך שלו", מה עניין "שאתה" לכאן? ועוד הרי נאמר "תן לו משלו" מובן "שאתה ושלך שלו"?

כמו כן מה מוסיף הפסוק בזה שאומר "כי ממך הכל"?

מסביר בעל ה"זרע שמשון" - הגמ' בבא בתרא [נז:] מובא חצר של שותפים, אם אחד מהם מעמיד בהמות, תנור או אשפה אין לו בכך חזקה בחצר למרות שהיה זה שלוש שנים. הסיבה לכך היא ששותפים לא מקפידים על כך. אך כאשר אחד מהם בונה מחיצה, זו חזקה לאחר שלוש שנים, כי אין דרך שותפים לשתוק על כך. וכמו שבהמותיו, תנור ואשפה אין לו חזקה, כך יהיה הדין במטלטלין.

וכן נפסק גם בשו"ע [חושן משפט קע"ט, א'] דבר הידוע משל שותפות אין לאחד חזקה על חברו, ואפילו נשתתה בידו זמן רב אינו יכול לומר שלקחו ממנו או שנתנו לו במתנה אלא בראיה.

המשך אי"ה' בשבוע הבא...

יהי רצון שזכותם של ה"אור החיים" הקדוש ובעל ה"זרע שמשון" תעמוד לחיים ברוך בן שרה מעשה

לברכה והצלחה בכל העניינים, ולבריאות איתנה.

"לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' גם דור עשירי לא יבא להם בקהל ה' עד עולם. על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים ואשר שכר עליך את בלעם בן בעור מפתור ארם נהרים לקללך" [כ"ג, ד' - ה']

התורה הקדושה מצווה את עם ישראל שאסור לעמון ומואב לבוא בקהל ה'.

שואל בעל ה"זרע שמשון" - זה מובן שעמון לא יבוא בקהל ה' מכיוון שהחטיאו את עם ישראל בעצת בלעם ושכרו אותו לקלל את ישראל, כמו כן לא קידמו את עם ישראל בלחם ובמים ממצרים בלחם ומים, אולם מואב כן קידמו את עם ישראל בלחם ובמים כפי שמובא בדברים [ב', כ"ח - כ"ט] "אכל בכסף תשברני ואכלתי ומים בכסף תתן לי... כאשר עשו לי בני עשו הישבים בשעיר והמואבים הישבים בער" הרי לנו שהמואבים מכרו לעם ישראל לחם ומים כאשר היו סמוכים לגבולם, ואם כן מדוע לא יבוא גם מואבי בקהל ה'?

מסביר בעל ה"זרע שמשון" המהרש"א בסנהדרין [קג:] כתוב שהיה למואבים לתת בחינם לעם ישראל לחם ומים, מכיוון שאברהם אבינו עשה עם לוט אביהם חסד.

ואם נשאל הרי צריך הרבה ממון בשביל להאכיל ששים ריבוא והיו המואבים חסים על ממונם, ומה התביעה עליהם?

אלא שאם כסף זו הסיבה לכך שלא הקדימו בחינם אוכל ומים, אז מדוע הוציאו כל כך הרבה כסף בשביל לשכור את בלעם בן בעור לקלל את ישראל. כפי שאומרים חז"ל שהייתה נפשו של בלעם רחבה מאוד, והיה רוצה כשכר למלא את ביתו בכסף וזהב. מוכח שלא היו חסים על ממונם, ואדרבה היו שונאים את ישראל והקדימו

פניני "אור החיים" הקדוש

לדבניו הקדוש רבי חיים ב"ד משה בן עטר זיע"א

"יראות בשביה אשת יפת תאר וחשקת בה ולקחת לך לאשה" [כ"א, י"א]

שואל ה"אור החיים" הקדוש - מצד אחד נאמר "יפת תאר" מובן מזה דווקא יפת תואר, ומצד שני דרשו חכמים "וחשקת בה" אפילו היא כעורה. אם כן היה לפסוק לכתוב "וראית אשת" ודי, כך אנו נבין בין יפה ובין כעורה?

עוד צריך להבין, כיצד התירה התורה בת ניכר במקום שאדרבה צריך להוסיף קדושה ודבקות בה' וכאן זה מעשה כעור ושנוא אצל ה' יתברך?

מסביר ה"אור החיים" הקדוש - בזהר הקדוש מובא שבחטא אדם הראשון נשבו כמה נשמות יקרות ביד סטרא אחרא, והם נשמות הגרים וכמו גדולי עולם שבאו מאומות העולם כמו שמעיה ואבטליון, אונקלוס הגר ועוד רבות. ופעמים שתימצא נשמה טהורה דבוקה בנשמה טמאה ואין בכוח הטהורה להטות הטמאה להטיב, כמו ר' תנינא בן תרדיון שהייתה דבוקה בשכם בן חמור ויצאה משם כאשר דבק בדינה ויצא ממנה. ויש נפשות קדושות בין הקליפות שתטה לב השוכנת בתוכו להיטיב, ויגרש חלק הרע כמו רות המואביה וכנעמה העמונית, וכמו שאנו רואים גרים שבאים מעצמם ומתגיירים. ממשיך הרב להסביר, כאשר אדם עושה מצווה הרי שיתלכש באדם אור השכינה ומגרש ממנו חלק הרע. וזו הכוונה "כי תצא למלחמה" שיציאתו לדבר מצווה לשם שמים. וראה "יפת תאר" הכוונה גויה שיש בה "יפת תאר" [אלו הנשמות הטהורות שדבוקים עדיין בגוים וצריך להוציאם] כי זוהר הנשמות הקדושות מופלא ועצום, וזאת האישה הגויה קנתה בה חלק הטוב ולכן נקראת יפת תאר, ולא בגלל יופייה ולכן דרשו חז"ל אפילו כעורה כי לא היה מצווה בדווקא אם היא יפת תואר. וכיצד ידע ויכיר שיש שם נשמה טהורה? על ידי "שחשקת בה" בזמן שהוא דבוק בשכינה בשליחות מצווה, זה יעיר את האדם שלדבר טוב הוא חשק. ולכן נאמר בפסוק "בה" ולא אמר אותה, כי לא יליפי האדם חושק אלא למה שיש בה והיא הנפש הטהורה. וכיצד עוד ידע שמעשיו לשם שמים? עיין שם באורך דבריו הקדושים והטהורים...

## הלכה למעשה

הרב מנשה מורנו שליט"א

## בדיקת מזוזות ותפילין בחודש אלול

חייב אדם לבדוק את מזוזות ביתו כל שלוש שנים וחצי. (בשו"ע יו"ד רצ"א סעיף א' כ' פעמים תוך שבע שנים) מכיון שחודש אלול הוא זמן פישפוש המעשים, נכון לבדוק המזוזות בחודש אלול כל שלוש שנים, ומנהג אנשי מעשה לבדוק כל שנה בחודש אלול. (קיצוש"ע קכח, ג' מט"א תקפ"א, י' אול"צ ח"ד עמ' כא').

**בדיקה זו אינה צריכה להיות אצל רב מומחה, אלא די באברך שיבדוק בביתו** ויעיין באותיות המזוזה, שלא התבקעו או התפוצצו, ושאינן מריחות של צבע, או חלק מהכתב דהה, ושלא נדבקו אותיות זו לזו במקום מסויים. (משא"כ בבדיקה ראשונה עם קניית המזוזה, יש ללכת לרב מומחה הבקי בסת"מ לבדוק צורת האותיות אם נכתבו כדיו, וכן יבדוק מחסרות ויתירות. אבל בבדיקה שניה ואילך הנהוגה בחודש אלול, אין לחשוש לכך, שהרי צורת האותיות לא השתנתה מכתב ב"י לכתב הארז"ל, וכן בודאי לא נוספה או נחסרה אות ממה שהיה בפעם הראשונה. כ"ז בשו"ב לחיד"א ופת"ש יו"ד רצ"א, אול"צ שם).

**כאשר מחזיר את המזוזה, אין צריך לברך,** מפני שהברכה שברך בתחילה כאשר קבע את המזוזה, ממשיכה לחול גם בזמן זה, ואין ההורדה כדי לבדוקה לאלתר חשובה הפסק או היסח הדעת. (בדומה למי שלובש טלית, ופושטה על מנת להחזירה לאלתר, שאינו צריך לחזור ולברך כאשר לובשה שנית, כמבואר במשנ"ב ח' סקכ"ח ל' ולא וכ"ה להדיא בנידון דידן בברכ"י רצ"א, בא"ח ש"ש תבא ס"ח, כה"ח קו"י רפ"ט, סק"ז. דלא כמש"כ בהליכו"ע ח"ח עמ' רס"א שהחשיב הורדת המזוזה לבדיקה כהיסח הדעת, והוסיף וכתב "שכן המנהג", וצא ולמד מהחיד"א, הבא"ח וכה"ח דלא שמיע להו האי מנהג, כלומר לא סבירא להו.

ואין שייך מנהג בדבר שכל אחד נוהג בו בביתו ובחומתו ולא גלי לאינשי, כמבואר בפר"ח תצו. וראיתי שכן מטו משמיה דהגר"ש אלישיב זצ"ל.

אם התעכב זמן רב עד שהחזיר את המזוזה, וכל שכן אם הוזקק במזוזה אחת לילך לשאול מורה הוראה בדבר כשרותה, באופן זה נחשב הדבר להיסח הדעת, ופסקה לה ברכה ראשונה, ויברך "ליקבוע מזוזה" כשיחזירה, וכל שכן אם מזוזה אחת נמצאה פסולה, ומחליפה בחדשה שצריך לברך. ויזהר שתהיה הברכה במקום שהוא "ודאי חיוב", כגון חדר שיש בו ארבע על ארבע אמות לפחות, ולא על איזה פרוזדור או הול כניסה, שהם בספק שיעור. יזהר מאוד לא לדבר משברך על המזוזה הראשונה, עד שיקבע את המזוזה האחרונה. שא"כ נמצא גרם לברכה שאינה צריכה. ומהאי טעמא נכון שלא "לכבד" כל חדר באיש אחר שיקע המזוזה, אלא הוא יקבע את כל המזוזות ברצף. (ע' בא"ח ש"ש שמיני הלכות חלה ס"ז בדומה לזה. ואף למש"כ משנ"ב תנ"י סק"ד שכל אישה תברך על חלה בנפרד, י"ל ה"מ בעיסה שהיא חיוב בפני עצמה, משא"כ חדרי הבית, חיובם על בעה"ב, לא על מי שבא להתארח אצלו).

**שונה דין התפילין, שאם הוחזקו בכשרות, דהיינו שנקנו מסופר ירא שמים הבקי בהלכות תפילין, ועברו הגהה אצל חכם, אינם צריכים בדיקה לעולם,** משום שע"י שמניחם תדיר, שולט בהם אויר, ואין באים לידי עיפוש ביקוע וקילקול. אך אם אין מניח התפילין רק לפרקים, יש לבדוקם כל שלוש וחצי שנים. (שו"ע סימן ל"ט ס"י). **אם יש רעותא בתפילין, כגון שנפלו לבריכת מים, או היו זמן רב בשמש יוקדת, יש לבדוקם.** (שו"ע ל"ט ס"י, משנ"ב סימן ל"ט סקכ"ו, ובהליכו"ש תפילה פ"ד הלכה לו', וטעמו שע"י פתיחת וסגירת התפילין עלולים להזקק, ובתוך הבתים נמצאות הפרשיות בטוחות מקילקול. ובחזו"ע ימים נוראים עמ' כו' נקט שאף בתפילין מנהג חסידות לבדוק בחודש אלול, שכ"ה במט"א תקפ"א ס"י, וכ"כ באול"צ ח"ד עמ' עמ' כא').

## "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו"

עשינו את הסגולה של ר' מתיא בן חרש, הבטחנו לפרסם את הישועה וב"ה נושענו!!

תמיד רצית ללמוד בקלות ובהבנה מלאה את דברי ה"אור החיים" הקודש?  
תמיד רצית שיהיה לך חלק וזכות בתורתו ובסגולותיו של ה"אור החיים" הקדוש?  
רוצה לעשות משהו משמעותי ומיוחד לע"נ יקירך?  
רוצה לקבל ישועות מעל הטבע?

עכשיו זו ההזדמנות!!

בס"ד בקרוב מאוד עומד לצאת לאור הספר:

**'מתיקות ועריבות התורה' על פניני ה"אור החיים" הקדוש**  
**מחולק ללימוד יומי על סדר פרשיות השבוע ומועדים**

הרוצים ליטול זכות וחלק בהדפסת ספר זה יפנו בהקדם למס' 0527151420